

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرهنگ خلاقیت

شیوه‌های پرورش خلاقیت دانش‌آموزان

دکتر ابوالفضل بختیاری

(استادیار سازمان آموزش و پرورش)

زهره عالمین

(مدرس دانشگاه و پژوهشگر آموزشی)

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۵

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: ضرورت شناخت خلاقیت، تعاریف
۲۱	فصل دوم: خلاقیت در مرحله کودکی
۳۵	فصل سوم: نقش معلمان در پرورش خلاقیت
۵۱	فصل چهارم: رویه خلاقیت و تخیل کودکان
۶۱	فصل پنجم: کشف پرورش خلاقیت
۹۵	فصل ششم: تشخیص دانش آموزان خلاق
۱۱۳	فصل هفتم: راههای توسعه تفکر خلاق (بیست اصل تورنس)
۱۲۵	فصل هشتم: ویژگیهای شخص خلاق
۱۳۳	فصل نهم: موانع خلاقیت
۱۴۳	فصل دهم: آزمون خلاقیت. چقدر خلاق هستید
۱۵۷	فصل یازدهم: پرسشنامه خلاقیت عابدی
۱۷۳	فصل دوازدهم: پرسشنامه شخصیتی پنج عاملی
۱۷۹	فهرست منابع و کتابنامه

پیشگفتار

خلاقیت مولود هنر خداوند و هنر، مولود خلاقیت انسان است. همانطور که خالق بر برگ خلاقیت به ما اعطا کرده است، سپاس ما به او نیز بروز دادن و به کار بردن آن خلاقیت است. آفرینش بزرگترین جلوه خلاقیت خدا و آینه وجود اوست. خلق ابتدای نخست است، هر چند خدا هر روز در کار آفرینشی تازه است. خلاقیت انسان ناشی از خلاقیت الهی است؛ از اینروست که انسان خلاق میتواند چیزی نو (تازه) و جدید خلق کند. همچنین، خلاقیت توانایی توسعه و پرورش اندیشه‌ها و ایده‌های تازه، دفع راههای جدید و نگاه کردن به مسائل و مشکلات از منظری بدیع است. در واقع نوعی ابداع است که ریشه در تفکر دارد. خلاقیت و نوآوری در آحاد انسانها وجود دارد، لکن این بارقه الهی در هر کس به اندازه ظرفیتش به او داده شده است.

خلاقیت، به معنای نوین این کلمه، در فرهنگ ما ریشه ویژه در فرهنگ آموزش کشور ما، هنوز در دوره کودکی و شکوفایی خرد سیر میکند. اما خوشبختانه، همه افراد، به ویژه پدر و مادرها، مربیان، حلما و کارگزاران آموزشی به آن علاقمندند و پیوسته در پی یافتن روشهای پرورش خلاقیت در کودکان و دانش آموزان اند. فلسفه خلاقیت میگوید: از رفتن نباید ترسید و از خطا و اشتباه، که گذشته و مانع خلاقیت است، هراس نباید داشت.

مردان کامیاب و خلاق معمولاً از شکست، میوه پیروزی چیده‌اند. از کودکی به ما گفته‌اند: تا زمین نخوری بلند نمی‌شوی!

نوشتن درباره فرهنگ خلاقیت و روشهای گسترش و پرورش آن کاری سهل و ممتنع است! در این اثر تلاش شده تا به مباحث مربوط به خلاقیت و نوآوری در خانه، مدرسه، خلاقیت در آموزش و شیوه‌های پرورش خلاقیت پرداخته شود. هرچه کوشش بسازی شده که تدوین (تألیف) و چاپ کتاب با دقت همراه باشد، باز ممکن است آثاری وجود داشته باشد که بتوان آنها را بهبود بخشید. از اینرو امید است همکاران، اساتید، دانشجویان محترم که این کتاب را مورد استفاده قرار میدهند ما را نسبت به این نکات آگاه سازند.

از سرکار خانم زهره عالمین^۱ (مدرس آموزش خلاقیت) که در تألیف این اثر همکاری شایسته‌ای داشته‌اند، بسیار سپاسگزارم.

همچنین جا دارد از همکاری سرکار خانم الهام منتظری، آقای رسول شهودی (دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علامه و شیما طیب‌زاده در تکمیل، تصحیح و تکمیل این اثر تشکر می‌کنم. از برابری علمی سرکار خانم مریم اکبرزاده (عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور، کرمان) ممنونم. از آقای دکتر محمود امانی طهرانی و سازمان پژوهش در برابری آموزشی برای فرصتی که به اینجانب دادند که به مطالعه و پژوهش بپردازم، سپاسگزارم.

ابوالفضل بختیاری^۱

^۱ Bakhtiari.Abolfazl@gmail.com

Zohre.alamin57@gmail.com*